

M03-236

kunst kopje onder in CDA-VVD-D66 kabinet?

een debat over actuele cultuur-politiek

Ook vanuit de kunsten wordt met grote spanning uitgezien naar de inhoud van het regeerakkoord

en de financiële plannen van het nieuwe kabinet.

- * Welke betekenis geeft het nieuwe kabinet aan kunst en cultuur?
- * Wordt voldoende gezien dat de kunsten, samen met het onderwijs, een bijzondere positie verdienen?
- * Worden de populistische tendensen die overal de kop opsteken omarmd of bestreden?
- * Hoe pakt de 'strijd tegen de bureaucratie' uit voor de sector?
- * Welke gevolgen zal de ongekende bezuinigingsoperatie hebben voor het cultuurbudget?
- * Blijven de fiscale stimulansen voor bijvoorbeeld de film bestaan?

Deze en andere actuele zaken komen aan de orde in het **debat met de woordvoerders cultuur** uit de Tweede Kamer op **maandag 26 mei om 14:30** in de **Brakke Grond**, Nes 45, te Amsterdam.

Openbaar debat met:

Wim van de Camp (CDA), **Laetitia Griffith** (VVD) en **Francine Giskes** (D66) doen uit de doeken wat het nieuwe regeerakkoord voor de cultuursector in petto heeft.

Jeltje van Nieuwenhoven (PvdA), **Femke Halsema** (Groen Links) en **Fenna Vergeer** (SP) geven hun kijk op de zaak en zo kan het debat inzicht geven in de lijnen waarlangs het cultuur-politieke debat de komende tijd in de Tweede Kamer gevoerd zal worden.

Aan de hand van enkele stellingen, welke aan de zaal worden uitgereikt, zal het publiek worden aangespoord het debat toe te spitsen op concrete en principiële thema's die in de kunstsector nu aan de orde (moeten) zijn.

De heer **Ton Brandenburg**, algemeen secretaris van de Raad voor Cultuur, zal aanwezig zijn om het zogeheten voor-advies van de RvC te kunnen toelichten c.q. verdedigen.

Het debat wordt geleid door **Bert Holvast**, directeur van de Federatie van Kunstenaarsverenigingen. Aan het eind zal er voor journalisten gelegenheid zijn vragen te stellen aan de cultuurwoordvoerders.

De middag wordt afgerond met een borrel.

Geeft u snel op en zegt het voort

Aan deze middag zijn geen kosten verbonden. Wel vragen we u ons zo snel mogelijk per mail of telefoon of u aanwezig zal zijn. Een programma en aanvullende documentatie voor het huishoudelijk gedeelte wordt op tijd toegezonden.

De bijeenkomst vindt plaats in de Tuinzaal van Vlaams Cultureel Centrum 'de Brakke Grond', Nes 45, 1012 KD Amsterdam. De Brakke Grond ligt op een steenworp van de Dam en is goed te bereiken met het openbaar vervoer.

Voor meer informatie kunt u bellen met de Federatie: 020,6269112; info@fvkv.nl

CV-regeling film blijft overeind

Van links naar rechts: Laetitia Griffith (VVD), Gerdi Verbeet (PvdA), Wim van de Camp (CDA), Bert Holvast (Federatie), Francine Giskes (D66), Fenna Vergeer (SP)

foto: Patrick van de Luijngaarden ©

Ton Brandenburg (RvC), Laetitia Griffith (VVD)

foto: Jacqueline Kostermans ©

Wim van de Camp (CDA, links) en Francine Giskes (D66) verschillen van inzicht over de financiële paragraaf van het regeerakkoord

foto: Patrick van de Luijngaarden ©

Geen helderheid over bedrag bezuinigingen

Aan de vooravond van de beëdiging van het nieuwe kabinet hield de Federatie een openbaar debat over de gevolgen van het regeerakkoord voor de kunstensector. Een inventarisatie van het zuur en het zoet.

Over één ding waren de politici op het podium het in ieder geval eens: de summier tekst over kunst in het regeerakkoord biedt enig perspectief. 'Het is al mooi meegenomen dat er in het regeerakkoord van Balkenende II een paragraaf aan de kunst is gewijd. Dit in tegenstelling tot het vorige kabinet', aldus kamerlid Gerdi Verbeet van de PvdA. Volgens Francine Giskes (D66) was cultuur nooit in het regeerakkoord opgenomen als D66 niet was toegetreden tot het kabinet. 'Het was een kwestie van de schade beperken.' CDA-er Wim van de Camp waarschuwde echter voor al te grote verwachtingen: 'De nieuwe staatssecretaris zal nog met een invulling van het beleid moeten komen.' Verbeet spoorde de kunstensector aan tot snelle actie: 'Anders gaan we voor vier jaar het schip in.'

In een afgeladen zaal van het Amsterdamse theater de Brakke Grond discussieerden vertegenwoordigers van de kunstensector en politiek aan de hand van spelkaarten met stellingen, over het cultuur-politieke klimaat. Al snel ontstond enige verwarring over het te bezuinigen bedrag dat het nieuwe kabinet voor de kunst in petto heeft. Van de Camp achtte de honderd miljoen die werden genoemd zwaar overdreven. Volgens hem was het afgesproken bedrag vijf procent van veertig miljoen en niet ruim dertig miljoen zoals Kunsten '92 heeft genoemd. Maar Giskes sprak van dertig miljoen. Vlak voor de bijeenkomst had zij nog een overleg met de partijleider van D66 Boris Dittrich die dat bedrag had bevestigd. 'Het is wrang maar slik het even door', aldus Giskes. Van de Camp bleef echter volmondig achter zijn eigen rekensommen staan en vond dat bij een besparing van 30 miljoen de cultuur onevenredig zwaar zou moeten inleveren.

De aanwezige politici hadden wel een kleine verrassing in petto. De fiscale regeling voor de film, kortweg Film CV, blijft in ieder geval nog bestaan als het aan hen ligt. Van de Camp: 'Er is ruimte om deze regeling te handhaven.' Giskes: 'De regeling is na een moeizame aanloop pas van de grond. Wij willen nog een paar jaar doorzetten.' Volgens Toine Berbers van het Filmfonds loopt de investeringsregeling via Economische Zaken en valt daarom buiten de kunstbegroting. Judith Merkies van de Federatie Filmbelangen: 'De film is van heel ver gekomen. Dankzij de Film CV zijn films als Minoes en Ja Zuster, Nee Zuster gemaakt. Met de afschaffing van deze regeling zouden we weer terug zijn bij af. Het is een illusie om te denken dat de Nederlandse film zonder steun kan.'

Jaap Jong van de Federatie werkgeversverenigingen in de Cultuur temperde echter de opluchting over het meevallen van de bezuinigingen. Volgens Jong worden de culturele instellingen geconfronteerd met nog meer bezuinigingen vanuit de gemeenten. 'Daarnaast is er een derving van inkomsten door de stijgende pensioenpremies, het ontbreken van een inflatiecorrectie, de veranderingen in de Arbowetgeving, het schrappen van ID-banen en de Europese richtlijnen voor alcohol en tabak.' Daar voegde Lucia van Westerlaak van FNV Kiem aan toe dat werknemers in de film en toneelwereld worden geconfronteerd met de nieuwe regelgeving omtrent de werkloosheid tussen producties door. 'Werknemers zouden tussentijdse werkloze periodes zelf moeten opvangen met spaargeld maar dat zit er niet in met het schijntje dat velen verdienen', aldus Van Westerlaak. Giskes en Verbeet zegden toe dat zij zich nader zullen verdiepen in de specifieke

gevolgen van de WW-problematiek voor de kunstenaars.

Volgens Hetty Verhoeven van Vereniging van Schouwburgdirecties houden veel culturele instellingen net het hoofd boven water. 'Er wordt te weinig nagedacht over de gevolgen van diverse maatregelen voor cultuur.' Op de vraag van gespreksleider Bert Holvast wat te doen aan deze opeenstapeling van ontwikkelingen antwoordde Verbeet dat daar een mooie taak ligt voor de minister De Graaf van bestuurlijke vernieuwing. 'We moeten veel meer ontregelen. Nederland plakt boven de Europese regels ook nog eens Nederlandse regels.' Verbeet vroeg zich ook af waarom het onderwijs en de veiligheid de ID-banen wel hebben kunnen behouden en de kunstensector niet. Van de Camp vond het een valse belofte om compensatie toe te zeggen voor de arbowetgeving en de gevolgen van de nieuwe regelingen omtrent werkloosheid. Volgens Van de Camp moet er veel meer gekeken worden naar de lokale en provinciale overheden. 'De uitvoering van dit soort regelgeving moeten we decentraliseren naar bijvoorbeeld de Centra voor Werk en Inkomen (CWI) en de Vereniging voor Nederlandse Gemeenten (VNG).'

Dat ontlokte de zaal een zucht van ergernis. De decentralisatie is velen een doorn in het oog. Volgens Fenna Vergeer van de SP is het een trucje van de Rijksoverheid om verantwoordelijkheden af te schuiven. Ook de Raad voor Cultuur constateerde in haar vooradvies Cultuur meer dan ooit dat er te veel regels en te veel overlap is bij de lokale overheden. En dat moet heroverwogen worden aldus Madeleine van Lennep van de Raad voor Cultuur: 'De Rijksoverheid leunt teveel achterover en laat het aan de lokale overheden over die vaak niet weten welke kwaliteitscriteria te stellen. Veel instellingen weten niet dat het geld eigenlijk van de landelijke overheid komt.' De overheid moet volgens de Raad voor Cultuur meer sturing geven aan de besteding van de gelden en ook kunstenaars moeten zelf meer invulling geven aan de kwaliteitseisen waaraan hun werk moet voldoen.

Uiteindelijk waren alle kamerleden het er roerend over eens dat de politiek zich verre moet houden van inhoudelijke bemoeienis met de culturele sector. Van de Camp: 'Daarvoor is de Raad voor Cultuur. Politici zijn er voor de facilitering en de daarbij behorende budgettaire discussie.' Laetitia Griffith (VVD): 'In het verleden is er misschien wel teveel op de inhoud gestuurd zoals onder Rick van der Ploeg. De taak van de overheid is bijsturen.'

Aan het eind maakte Holvast de feliciteatiebrief aan de kersverse staatssecretaris van Cultuur en Media Medy van der Laan openbaar waarin de kunstwereld haar bezorgdheid uit. De ondertekenaars willen snel met Van der Laan aan tafel zitten om de cultuur politieke agenda te bespreken. Holvast riep daarbij ook op om vooral de komende tijd eigen thema's aan te dragen voor de invulling van het beleid.

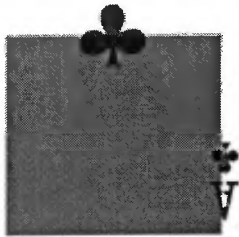
A
♣

Zijn de kaarten geschud?
Cultuurbeleid is meer dan kunstbeleid,
Kunstbeleid is meer dan subsidiebeleid

4
♠

'Kunst moet altijd ergens goed voor zijn'

'Hier verschijnt de kunst ten tonele als reddende, heilkundige tovenaars'

Kunst kopje onder? Een debat over cultuurpolitiek met Wm van de Camp, Laetitia Griffith, Francine Giskes en Jeltje van Nieuwenhoven, Fenna Vergeer, Ton Brandenburg

'Ofzoals Belliot het lyrisch zei: 'Het doel is de ontmoeting van alle Amsterdammers'. 'Verbroedering door de kunst is een sociale bonus' vulde Hulman aan. Twee cultuurwethouders in debat.

Waar wint de kunst in het akkoord CDA-VVD-D66?

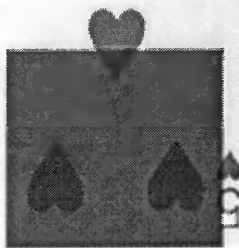
Waar verliest de kunst in het akkoord CDA-VVD-D66?

'Het budget voor de Wet bevordering speur- en ontwikkelingswerk wordt verhoogd om met name het midden- en kleinbedrijf te stimuleren te investeren in onderzoek en ontwikkeling'

Levert kunst en cultuur zo'n honderd miljoen in?

5
♥

De subsidies op het terrein van de ministeries van ondermeer BZ, OCW (inclusief vijf procent cultuur) en Financiën, Defensie en VWS worden naar proportie beperkt.

'Kunst inspireert en draagt bij aan de kwaliteit van de samenleving. Het kabinet stimuleert een sterke culturele infrastructuur. Het behoud van de Nederlandse taal en cultuur in een steeds kleiner wordende wereld is van groot belang. Bij de beoordeling van subsidieaanvragen staat de kwaliteit voorop.

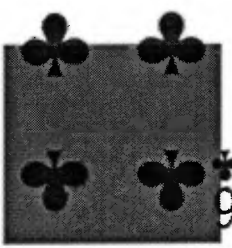
6
♣

Veel ID banen verdwijnen. Het schrappen van de film cv betreft dertig miljoen. Bij de media wordt miljoenen bezuinigd.

Autonome kostenstijgingen bedragen tientallen miljoenen. De drempel tot de WW wordt erg hoog. De loonstijging in de publieke sector wordt beperkt tot één procent.

Om kunstenaars en kunstinstituten meer ruimte te geven zich op de inhoud van hun werk te richten, worden minder administratieve eisen aan de subsidieaanvragen gesteld. Onderwijs en onderzoek zijn een essentiële basis voor de samenleving en economie.'

Uit het ontwerp regeerakkoord

Bij kunst gaat het altijd over kosten en zelden over baten

Bos: 'We konden de concurrentie aan met de Amerikanen. Dat is straks voorbij.'

'Nu wordt het echt kiezen waar je je geld aan uitgeeft'

7
♦

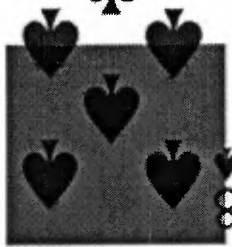
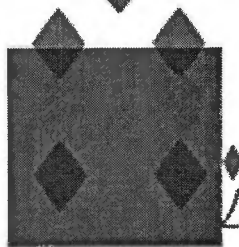
De CV-belastingmaatregel voor de film is in het akkoord niet veilig gesteld en lijkt zo per 1 januari 2004 te verdwijnen. De Nederlandse filmmaker is straks gedoemd low-budget producties te maken. Het rijk bespaart daarmee circa dertig miljoen per jaar minus de extra belastinginkomsten uit de filmproductie en distributie.

8
♠

'Je moet niet via bezuinigingen kwaliteitsbeleid willen voeren'

'De sector beschikt over een rijkdom aan deskundigen van een relatief zwaar adviesorgaan, de Raad voor Cultuur. Waarom is er niet al veel eerder aan kritische zelfevaluatie gedaan? Nu moeten wij politici als breekijzer gaan functioneren' aldus CDA woordvoerder Wim van de Camp.

'De kans om harde keuzes te maken dient zich direct al aan: eind dit jaar moeten culturele instellingen hun subsidieaanvragen indienen voor de periode 2005-2008. In het huidige Rijkskunstenplan zitten te veel instellingen', zegt Gitta Luiten van de Mondriaan Stichting. 'Iedereen krijgt nu een beetje.'

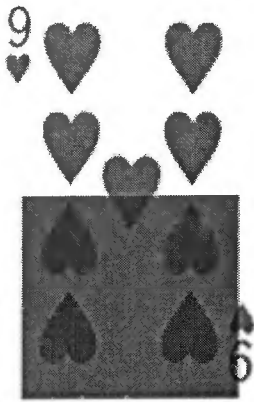

De frictie tussen productie, afname en publiekbereik

Over arbeidsvoorwaarden in de kunsten

'Hoe goed het artistiek gezien met de jazz en geïmproviseerde muziek in

'Iemand als Van Gogh was anno nu nooit zo armoedig en ellendig gestorven'

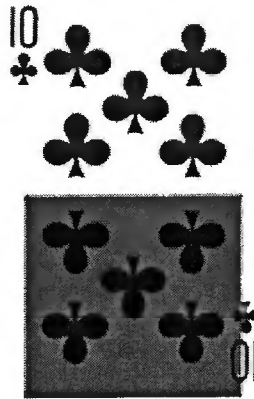
Nederland ook gaat, met de afname gaat het slechter dan ooit.'

'Mede gezien het feit dat de muzieksector er uiteindelijk op vooruitgegaan is, kan men constateren dat de verhouding in de subsidiewereld tussen de klassiek westerse sector als geheel en de niet klassieke sector nog altijd in het voordeel van de klassieke en modern-klassieke sector uitvalt.'
Uit het Vooradvies 2003 van de Raad voor Cultuur, hoofdstuk muziek en muziektheater

De Wet Inkomensvoorziening Kunstenaars

'Vanaf 2004 zal de WK vooral het karakter hebben van een startersregeling voor jonge kunstenaars'

Een simpeler verrekeningssystematiek is nodig, met een beter evenwicht tussen kansen bieden en verantwoording afleggen. Meer inhoud geven aan het flankerend beleid, ook zoeken naar afstemming met het kunstvakonderwijs.
Ook bij wijzigingen in de Abw moet de WK als specifieke kunstenaarsregeling behouden blijven.

'Het menselijk vernuft heeft wegen gevonden om de arbeid die het kost om een auto te fabriceren sterk te verminderen, maar nog niemand is er tot nu toe in geslaagd de tijd die nodig is voor een uitvoering van een 45 minuten Schubert kwartet veel onder de drie manuren te krijgen.'

Hannah Belliot in een recent Rotterdams cultuurdebat en William Baumol e.a. in Performing Arts - The Economic Dilemma, 1966

Beeldende kunst en Vormgeving

'Er tekent zich een ingewikkeld dilemma af. Enerzijds is er het bestuurlijke devies dat aan een gedecentraliseerde geldstroom niet te veel voorwaarden van bovenaf moeten worden verbonden. Anderzijds is de geldstroom één van de meest concrete instrumenten waarmee het rijk invloed kan uitoefenen op een klimaat waarin sprake is van kwaliteit, diversiteit en afstemming. En dat is een collectief belang.'

De geldstroom BKV (ruim achttien miljoen) wordt ingezet voor centra voor beeldende kunst, kunstuitleen en kunstenaarsinitiatieven. Dit geld valt onder het Actieplan Cultuurbereik en wordt gebruikt voor versterking van het productieklimaat door middel van presentaties, ateliers en werkplaatsen. Doel is om te functioneren als vliegwiel voor kunst- en ontwerp praktijken en voor het beleid van andere overheden. De bijdragen van de gemeenten aan het totale beeldende kunst en vormgeving bedragen slechts 26 procent, voor vormgeving blijken de feitelijke bestedingen nihil.

Uit het vooradvies van de Raad voor Cultuur

JOKER 1

Populair of populistisch?

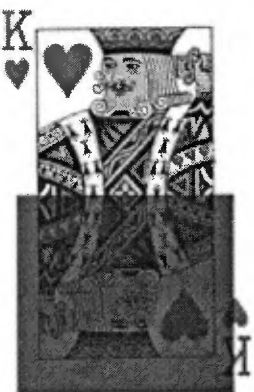
'Involge het goede onthaal en de eer die Uwe Excellentie allerhande boeken ten deel doet vallen, als vorst zeer genegen de schone kunsten te begunstigen, vooral als ze krachtens hun adeldom niet zwichten voor hand en spandiensten aan het grote publiek, heb ik besloten De vernuftige edelman Don Quichot van La Mancha onder de dekmantel van uw luisterrijke naam het licht te doen zien en ik smeeke Uwe Excellentie...'

The Silent Isle Introversion

The Shouting Isle Extroversion

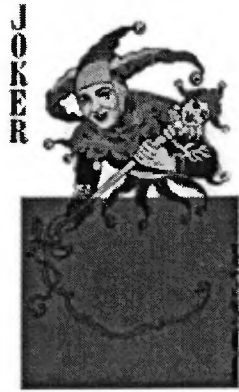
The Isle of Flowers but no Fruits Art

JOKER 2

The Isle of Fruits	Science
The Isle of Fire	Materialism
The Isle under the Sea	The Isle under the Sea

JOKER 3

The Beauteous Isle	Leisure
The Isle of Witches	Sex
The Isle of Double Towers	Religious and Political Fanaticism

W.H. Auden in *The Enchafed Flood or the Romantic Iconography of the Sea*, 1950

Aan de Staatssecretaris voor Cultuur
Mevrouw M. van der Laan
Ministerie van OCenW
Postbus 25000
2700 LZ Zoetermeer

Geachte Mevrouw Van der Laan,

Wij feliciteren u met uw benoeming tot Staatssecretaris voor Cultuur. Voor de sector staan, vanwege de mogelijke bezuinigingen zoals opgenomen in het Regeerakkoord, magere jaren voor de deur. Overleg tussen u en de kunstensector is daarom urgent en noodzakelijk. Als zeer brede vertegenwoordiging uit het kunstenveld, willen wij u zo spoedig mogelijk uitnodigen om de cultuur-politieke agenda voor de komende periode te bespreken.

Kansen voor de sector cultuur

De waardering voor kunst in de maatschappij is toegenomen. Kunst kan een aanjagende rol spelen bij sociale integratie en onderwijs en ook de betekenis van kunst in economische zin neemt toe. Evenwel dreigt het aanbod van kunst in Nederland op vele terreinen snel te verschromelen en mogelijkheden om (nieuw) publiek te bereiken staan ernstig onder druk. Kunstenaars en kunstinstellingen willen graag het spanningsveld tussen de verwachtingen en mogelijkheden en de verschromeling verkleinen.

Uitvoering van het regeerakkoord zal, naar het eruit ziet, niet alleen leiden tot een afname van het kunstenaarsaanbod, diversiteit en innovatieve kunstvormen maar ook tot het afkalven van de maatschappelijke betrokkenheid.

Zoet en (veel) zuur in het regeerakkoord

Dat het akkoord een culturele paragraaf bevat waarderen wij en de inhoud daarvan vinden wij sympathiek. Het zal inderdaad gaan om het stimuleren van een sterke culturele infrastructuur. Bij de beoordeling van subsidieaanvragen zal kwaliteit de maatstaf moeten blijven. Minder regels en meer aandacht voor de positie van de Nederlandse taal en cultuur in een internationale context onderschrijven wij. Maar de doelstelling van deze goede culturele paragraaf dreigt door andere onderdelen van het regeerakkoord onderuit te worden gehaald. Wij begrijpen dat, gezien de omvang van de bezuinigingsvoorstellen van dit kabinet, de kunstensector bij de invulling daarvan niet geheel buiten schot kan blijven.

Onze inschatting is dat de combinatie van de voorgestelde bezuinigingsmaatregelen zal zorgen voor onherstelbare schade aan de kunstensector in de volle breedte. Dan wordt het stimuleren van een sterke culturele infrastructuur, ondanks de goede bedoelingen, een onhaalbare kaart. Belangrijk blijft een helder beleid te formuleren, waarbij de maatregelen elkaar ondersteunen in het halen van de doelstellingen.

Een globale som leert dat het budget dat van rijkswege jaarlijks beschikbaar komt voor cultuur afneemt met meer dan honderd miljoen euro. Cultuur moet een bijdrage leveren (vijf procent) aan de totale korting van 190 miljoen op het subsidievolumen van een aantal ministeries. De korting van tachtig miljoen bij de Publieke Omroep komt mogelijk voor een groot deel terecht bij de zelfstandige film- en televisieproducenten. Naast een mogelijke afname van de subsidie, wordt de sector onverbiddelijk geconfronteerd met autonome kostenstijgingen. De sector kan de combinatie van deze twee factoren onmogelijk opvangen. Regelgeving afkomstig van andere ministeries, zoals aanpassingen in de sociale wetgeving, draagt nog eens in negatieve zin bij. De aanpassing in de sociale wetgeving en het verdwijnen van gesubsidieerde arbeidsplaatsen maken het er niet makkelijker op. Tevens staan op gemeentelijk niveau bezuinigingen ten aanzien van kunst op stapel. Ook nemen de fricties in het kunstbestel tussen productie, afname en publieksbereik toe.

Investeren in kunst blijft nodig

Voorop staat dat verbeteringen in de kunstensector, net als bij onderwijs, innovatie en maatschappelijke vernieuwing, slechts mogelijk zijn met goed gerichte investeringen. Een reductie in de uitgavensfeer zou dan ook wellicht ondervangen

kunnen worden door een uitbreiding van de fiscale maatregelen die maatschappelijke participatie bij de kunsten stimuleren. Het samenwerken aan deze stimulering door diverse ministeries is van het grootste belang. Het stimuleringsbeleid ten

aanzien van de film dient dan ook voor tenminste twee jaar te worden voortgezet door de drie verantwoordelijke bewindslieden.

De inrichting en taakstelling van de Publieke Omroep speelt een belangrijke rol bij het uiten en openbaar maken van kunst en cultuur. Wij pleiten voor extra aandacht voor cultuur bij de beleidsaanpassingen voor de Publieke Omroep die op basis van de Cultuurnota en de aanbevelingen van de visitatiecommissie zullen worden geformuleerd.

Het terugdringen van regelgeving bij de Cultuurnota en de fondsen is welkom.

Maar de kunsten hebben meer last van de toenemende regelgeving van buiten de sector die onder meer de podia treft. Juist die moet in samenhang met ontwikkelingen binnen de sector worden herzien. De sterke nadruk die het kabinet legt op onderwijs en innovatie schept kansen: het is nodig kunst en kunstenaars te integreren in het onderwijs zodat de betekenis van goed onderwijs niet alleen vanuit de economische invalshoek wordt ingevuld.

Trek er op uit!

U staat voor moeilijke beslissingen. Wij willen u graag informeren over de gevolgen van mogelijke keuzes. Overleg met het kunstenveld kan er aan bijdragen dat u, als relatief onbekende in de kunstensector, weet welke zorgen en ambities er leven bij de mensen die kunst maken, toepassen en vertonen.

Wij vertrouwen erop dat u deze positie hebt geaccepteerd, omdat u de kunstensector een warm hart toedraagt. Wij willen u helpen een beleid te formuleren ten aanzien van de kunstensector, waarin de besparingsnoodzaak en investeringen in evenwicht zijn en het beleid van andere departementen is betrokken. Een bewuste keuze dient te worden gemaakt uit de vele politieke instrumenten die de Regering ten dienste staan.

Wij moedigen u aan in deze moeilijke tijden durf te tonen op uw eigen portefeuille maar ook buiten de directe reikwijdte van uw portefeuille te kijken. Betrek uw collega's, verantwoordelijk voor belasting, sociale wet- en regelgeving, buitenlandse zaken en VROM, bij het maken van cultuurbeleid. Trek erop uit, ook naar lagere overheden, zodat de landelijke overheid de regie voert bij het stimuleren van een goede culturele infrastructuur.

Uitzierend naar uw reactie,

Hoogachtend,

CNV Kunstenbond	Federatie Filmbelangen
Federatie van	Federatie van werkgeversverenigingen in
Kunstenaarsverenigingen	de Cultuur
FNV Kunsten Informatie Media	Kunsten '92
Nederlandse toonkunstenaarsbond	Vereniging Nederlandse Muziek
Vereniging Nederlandse Poppodia	Ensembles

Voor een overzicht van de bij de ondertekenaars aangesloten organisaties verwijzen wij naar de bijlagen

Bijlagen:

Aangesloten bij de Federatie Filmbelangen zijn:

ACT, Gilde van film- en televisie acteurs
 DDG, Dutch Directors Guild
 DIFA, Dutch Documentary and Independent Film Association
 NAL, Nederlandse Associatie van Locatiescouts en -managers
 NBF, Nederlandse Beroepsvereniging van Film- en Televisiemakers
 Netwerk Scenarioschrijvers

NLS, Netherlands Lighting Society
 NSC, Netherlands Society of Cinematographers
 NVS, Nederlandse Vereniging van Speelfilmproducenten
 SKOP, Stichting Samenwerkende Onafhankelijke film en televisie Producenten
 VAP, Vereniging van Audiovisuele Communicatiebureaus en Professionals
 VCP, Vereniging van Commercial Producenten
 VFF, Vereniging van Facilitaire Filmbedrijven

Aangesloten bij de Federatie van Kunstenaarsverenigingen zijn:

ACA/CNV-Kunstenbond
 AKKV, Algemeen Kristelijk Kunstenaarsverbond
 Associatie van Theaterinitiatieven
 BBK, Beroepsvereniging van Beeldende Kunstenaars
 BIM, Beroepsvereniging van Improviserende Musici
 Componisten 96
 FNV Kiem, Vakgroep Beeldend
 GBK, Gemeenschap Beeldende Kunstenaars
 GeNeCo, Genootschap van Nederlandse Componisten
 GKf, Beroepsvereniging van fotografen
 NBDK, Nederlandse Beroepsvereniging van Danskunstenaars
 NKvB, Nederlandse Kring van Beeldhouwers
 Ntb, Nederlandse toonkunstenaarsbond
 NVK, Nederlandse Vakgroep Keramisten
 NVMM, Nederlandse Vereniging van Muziekinstrumenten-makers
 VBBK ZN, Vereniging van Beroeps Beeldende Kunstenaars Zuid Nederland
 VDK, Vereniging van Docenten in het Kunstvakonderwijs
 VES, Beroepsvereniging Vrije Vormgevers
 VKI, Vereniging van Kunstenaarsinitiatieven
 VsenV, Vereniging van Schrijvers en Vertalers
 BNI, Beroepsvereniging van Nederlandse Interieurarchitecten
 BNO, Beroepsorganisatie Nederlandse Ontwerpers

Aangesloten bij de Federatie van werkgeversverenigingen in de Cultuur zijn:

Directie Overleg Dans
 Contactorgaan Nederlandse Orkesten
 Vereniging Nederlandse Theatergezelschappen en -producenten
 Koepel Opera
 Vereniging Nederlandse Muziekensembles
 Vereniging Vrije Theater Producenten
 Vereniging Schouwburg- en Concertgebouwdirecties
 Werkgeversvereniging Schouwburgen en Concert-gebouwen
 Vereniging Nederlandse Poppodia
 Werkgeversoverleg Bibliotheken
 Vereniging Werkgevers Amateurkunst
 Vereniging Rijksgesubsidieerde Musea
 Federatie Kunstuitleen
 Rijksgesubsidieerde Filminstellingen
 Werkgevers in de Kunsten

Aangesloten bij Kunsten '92 zijn:

St. Actuele Muziek Brabant (STAMB), Akademie voor Kunst en Vormgeving 's-Hertogenbosch, AKI - Akademie voor Beeldende Kunst en Vormgeving, Alex d'Electrique, Stichting The Amsterdam Baroque Orchestra andChoir, Amsterdamse Bach Solisten, Amsterdams Fonds voor de Kunst, Amsterdamse Hoge-school voor de Kunsten, Amsterdams Kamer-muziekcentrum De Suite, Amsterdams Uit Buro, The Amsterdam Summer University, De Appel, ARCAM, Archined, Architec-tuur Lokaal, Maatschappij Arti et Amicitiae, Stichting Arti-sjok/Nul-twintig, ASKO Ensemble, Associatie van Theaterinitiatieven, Associatie van Nederlandse Filmtheaters, Stichting Atelier Delphine, Aurelia Saxofoon-kwartet, De Balie, 't Barre Land, Stichting Beeldende Amateurkunst, Stichting Beeld-recht, Bewegingsthea-ter BEWTH, De Beyerd, BIM, Bimhuis, Stichting Buitenkunst, Camerata Trajectina, Cappella Amster-dam, Het Brabants Orkest, Centraal Museum Utrecht-, Centrum Beelden-de Kunst Leiden, Centrum voor Elektronische Muziek, Cello Octet Conjunto Iberico, Het Koor Nieuwe Muziek, Chabot Museum, Stichting Cinekid, Cinemien, Circomundo, Cocoon, The CODA Consul-tan-cy

&CodArts, Stichting Het Collectief, Combattimento Consort Amsterdam, Het Concertgebouw, Conny Janssen Danst, Conservatorium van Amsterdam, Contactorgaan van Nederlandse Orkesten, Cosmic, CREA, Culture Coalition, Stichting Filmtheater 't Hoogt, Culturele Raad Papendrecht, Culturele Raad Vlissingen, Cultuurnetwerk Nederland, Dance Works Rotterdam, Dansgroep Krisztina de Chatel-, Danswerk-plaats Amsterdam, Stichting DasArts, Stichting Date, De la Mar Poppentheater, Delta Ensemble, Dansateliers, Dansers Studio, Concertgebouw De Doelen, DIFA, Directie Overleg Dansgezelschappen, Stichting dOek, Dog-troep, Dr. Anton Philipszaal, Ebony Band, De Ere-prijs, Stichting European Nederland, Europese Stichting Joris Ivens, Federatie Filmbelangen, Federatie Kunstuitleen, Federatie van Kunstenaarsverenigingen, Felix Meritis, Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten, -Fonds voor Beeldende Kunsten Vormgeving en Bouw-kunst, Fonds voor de Letteren, Fonds voor de Podiumkunsten, Fonds voor de Scheppende Toonkunst, Fontys Hogescholen voor de Kunsten, Fra Fra Sound/Fra Fra Big Band-, Galeriebond Nederland, Gasthuis -werkplaats & theater, Gaudea-mus, Geert Overdam - Adviesbureau voor Podiumkunsten en Kunsteducatie, Het Gelders Orkest, Gemeente Amersfoort - Sectie Cultuur, Gemeente Haarlemmermeer - dienst W.O.C. - sector Cultuur, Gemeentearchief Amsterdam, Gemeentemuseum Arnhem, Geneco, Genootschap voor Reclame Sectie Sponsors voor Kunst, Goudse Schouwburg, Stichting Grachtenfestival, Stichting Grand Theatre Groningen, Groninger Museum, Vereniging Haagse Kunstkring, Gemeentemuseum Den Haag, Stichting Handtheater, Hanzehogeschool Groningen, Faculteit der Kunsten/Conservatorium, ---Stichting Het Filiaal, Hogeschool Maastricht, Hogeschool Rotterdam/Willem de Kooning Academie-, Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, Holland Dance Festival, Holland Festival-, Holland Symfonia, Huis aan de Amstel, Het Huis van Bourgondië, ICP Orkest, Stichting Ins Blau, Het Internationaal Danstheater, Internationaal Documentaire Filmfestival Amsterdam, Stichting International Folkfestival, Stichting Intro, Internationaal Film Festival Rotterdam, Jan van Eijck Akademie, Jazz Orchestra of the Concertgebouw, Stichting Jeugdtheater Amsterdam/de Krakeling, Stichting Jeugdtheaterschool Zuid-Holland, Stichting Jeugdorkest Nederland, Stichting De Kamervraag, KIK Productions-, De Kleine Komedie, Koninklijk Conservatorium, Koninklijk Concertgebouworkest, Koninklijke Nederlandse Toonkunstenaarsvereniging, Stichting Kontrans, Organisatie Koor Nieuwe Muziek, Koorenhuis centrum voor kunst en cultuur, Korzo Theater, Kröller-Müller Museum, Stichting Kunstcentrum Delft, Kunstconnectie, Kunst en Cultuur Drenthe, Stichting Kunst en Cultuur Noord-Holland, Stichting Kunst en Jeugd in Europa/ EuNetart, Stichting Kunst en Openbare Ruimte, Kunstgebouw, Kunstkanaal, Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam, Landelijk Centrum Amateurdans, Letterkundig Museum, Stichting Lezen, Limburgs Symphonie Orkest, Los Bewegingstheater-werkplaats, Lux Nijmegen, Luxor Theater, Stichting M97, Maarten Altena Ensemble, Maas-tricht Theaterensemble Het Vervolg, Maatschappij tot Bevordering der Toonkunst, Makadam Theater, Stichting Materiaalfonds voor Beeldende Kunst en Vormgeving, Mauritsbinger Instituut, Het Mauritshuis, Stichting MediaMatic, -Het Mondriaan Kwartet, Mondriaan Stichting-, -Museum Catharijneconvent, Museum Jan Cunen, Museum het Kruithuis, Museum Suriname, Museum Waterland, Muzenis, Muziekcentrum Frits Philips, Stichting Muziekcentrum van de Omroep, Muziekcentrum Vredenburg, MuziekGroep Nederland, Vereniging Muziekscholen Overleg Noord-Holland, Stichting Muziektheater Festival, Muziekschool Amsterdam, Muziekschool Waterland, Het Muziektheater, Nationaal Jeugd Orkest, Nationaal Pop Instituut, Het Nationale Ballet, Nationale Reisopera, Het Nationale Toneel, Nederlands Architectuur Instituut, De Nederlandse Bachvereniging, Nederlands Blazers Ensemble, Nederlands Danstheater, Stichting Nederlands Filmfestival, Stichting Nederlands Filmmuseum, -Nederlands Fonds voor de Film, Nederlandse Jazz Archief, Nederlands Kamerkoor, Stichting Nederlands Philharmonisch Orkest, Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds,-- Nederlandse Instituut voor Animatiefilm, De Nederlandse Jazzdienst, Vereniging Nederlandse Muziek Ensembles, Vereniging voor Nederlandse Muziekschiedenis, Stichting Nedart, De Nederlandse Opera, Vereniging Nederlandse Poppodia, Nederlands Promenade Orkest, Nederlandse Vakgroep Keramisten, Nexus Instituut, Theatergroep De Nieuw Amsterdam, Stichting Nieuwe Muziek Zeeland, Stichting Nieuw Ensemble, Nieuw Sinfonietta Amsterdam, Noord Nederlands Toneel, Stichting Noorderzon Festival, Opera Studio Nederland, Stichting Opera Zuid,

Orgacom, Organisatie Oude Muziek, Orkater, Orkest De Volharding, Orkest van de Achttiende Eeuw, Stichting Overstekend Wild, De Paardenka-theedraal, St. Paradiso, Parkstad Limburg Theaters, Persmuseum, Stichting Unisono/Platform voor Amateurkunst, Stichting Poetry International, Projectbureau Konings Kunst, Stichting Proma/Rumbata, Raduga-Ensemble, Stichting Raras Buduya, Raz/Hans Tuerlings, Riciotti Ensemble, Firma RieksSwarte, Stichting Rotterdam Festivals, Rotterdamse Kunststichting, Rotterdams Philharmonisch Orkest, Rotterdamse Schouwburg, Rijksakademie van Beeldende Kunsten, Stichting het Rijksmuseum, Sandberg Instituut, Scapino Rotterdam, Scheepvaart-museum, Stichting SIC, Schönberg Ensemble, Schönberg Kwartet, Stichting Schreeuw, Slagwerk-groep Den Haag, Stichting Splendor, Springdance Festival, Stadsschouwburg Amsterdam, Stadsschouwburg Utrecht, Stamina, Stedelijk Museum Amsterdam, Stedelijk Museum De Lakenhal, Stedelijk Van Abbemuseum, STEIM, Stichting de Rode Hoed, Stichting Internationale Culturele Activiteiten, De Stille, Stimuleringsfonds Nederlandse Culturele Omroep-producties, Stimuleringsfonds voor Architectuur, STIP-Producties, STOA - Raadgevend bureau van de Kunsten, Stroom HCBK, Studio's Onafhankelijk Toneel, Stut Theater, SVP-Kunst, Het Syndicaat, Stichting Tamar-Muziektheater, Stichting Terschellings Oerol Festival, Theater aan het Spui, Theater Benjamin-, De Theatercompagnie, Theater De Engelenbak, Theaterbureau Slot, Theaterbureau Zimihc, Theater De Citadel, Theater-combinatie Bellevue/Nieuwe de la Mar, Theaterfestival Amsterdam, Theater festival Boulevard, Theater-groep Carver, Theatergroep De Cameleon, Theatergroep Delta, Theater Diligentia & PePijn, Theatergroep Dood Paard, Theater-groep Suver Nuver, Theater-groep Vis á Vis, Theater Instituut Nederland, Theater Lanta-ren/Venster, Theater 't Speelhuis, Het Toneelgezelschap Beumer & Drost, Theaterproductie Rotterdam/RO-Theater, Theater Zeebelt, Toneelacademie Maastricht, Toneelgroep Amsterdam, Toneelgroep Oostpool, Stichting Toneelschuur Producties, Stichting Totaal/de Kazerne, Virtueel Platform, F.T.S. Tryater, Utrechts Centrum voor de Kunsten, Van Gogh Museum, Het Veem Theater, Vereniging van Openbare Bibliotheken, Stichting Vrienden van Wereld en Europese Historische Musea, Vrienden van het Filmarchief, De Vrije Academie, Vrije Academie voor Kunsthistorisch Onderwijs, Stichting Vrouw en Muziek, Waag Society/Maatschappij voor Oude en Nieuwe Media, Walter Maas Huis, Warner en Consorten, Stichting De Wassen Neus, Wereldculturencentrum RASA, Westergasfabriek B.V., De Wetten van Kepler, Stichting Wg Henneman Strijkkwartet/Tentet Ab Baars Trio, Willem Breuker Collectief, Xenakis Ensemble, Muziekcentrum De Ysbreker, Het Zuidelijk Toneel Hollandia.

Nieuwe leden 2003: Made in da Shade, Orkest van het Oosten, St. Fotografie Noorderlicht